

Zonder stroom geen energietransitie

Deltalinqs, de ondernemersorganisatie voor de Rotterdamse haven en industrie doet de oproep: borg leveringszekerheid, borg de toekomst

De urgentie van leveringszekerheid

De energietransitie verandert het Nederlandse elektriciteitssysteem in razend tempo. Het aandeel hernieuwbare elektriciteit groeit snel – en dat is essentieel, want de klimaatopgave is urgenter dan ooit. Tegelijkertijd elektrificeren industrie, mobiliteit en de gebouwde omgeving in hoog tempo, waar de netaansluiting en het toekomstperspectief van bedrijven dat toelaten. Daarmee neemt de afhankelijkheid van een stabiel, betrouwbaar en schoon elektriciteitssysteem sterk toe. Zonder leveringszekerheid komt niet alleen de verduurzaming, maar ook de continuïteit van de Nederlandse economie in het geding.

Juist de Rotterdamse haven is het energiehart van Nederland én Noordwest-Europa: hier staat een groot deel van de huidige opwekcapaciteit en er komt steeds meer nieuwe schone stroom aan land. Ook concentreert zich hier de industrie die dagelijks miljoenen huishoudens en bedrijven voorziet van brandstoffen, grondstoffen en producten en die werkt aan de bouw van nieuwe elektrolysefabrieken en grootschalige elektrificatieprojecten.

Dat maakt Rotterdam extreem kwetsbaar voor onzekerheid in de stroomvoorziening. Zelfs korte onderbrekingen – een minuut is genoeg – kunnen leiden tot miljoenen euro's schade, een wekenlange productiestop en grootschalig affakkelen. Voor een cluster dat continu draait, is leveringszekerheid een randvoorwaarde. Terwijl er juist op dat punt dringend werk aan de winkel is.

De **Monitor Leveringszekerheid van TenneT (mei 2025)** waarschuwt al dat Nederland in 2030 structurele tekorten kan verwachten. Bedrijven in de Rotterdamse regio zien dit risico nu al dichterbij komen en rekenen al op tekorten vóór 2030 als we nu niet handelen. Zonder stevig beleid dreigt Nederland *te laat* te reageren – met grote economische en maatschappelijke gevolgen.

Vier harde feiten:

1. Meer vraag, niet minder

Een hardnekkig misverstand is dat de behoefte aan regelbaar vermogen – uit centrales of batterijen – afneemt naarmate het aandeel zon en wind groeit. In werkelijkheid blijft die behoefte juist bestaan: wanneer zon en wind onvoldoende produceren, is er evenveel back-upvermogen nodig om de elektriciteitsvoorziening op peil te houden. Tegelijkertijd stijgt het elektriciteitsbehoefte, doordat steeds meer fossiel aangedreven productieprocessen worden vervangen door elektrische alternatieven – waar de netaansluiting en het toekomstperspectief van bedrijven dat toelaten. Dit betekent dat Nederland, en zeker de Rotterdamse haven, de komende jaren juist méér regelbaar vermogen nodig heeft om pieken op te vangen en de leveringszekerheid te garanderen.

2. Investeringszekerheid ontbreekt

Door de werking van de huidige markt, waarbij regelbare centrales steeds minder uren operationeel zijn, is het verdienmodel voor flexibele centrales vrijwel verdwenen. Minder draaiuren leiden tot lagere inkomsten, terwijl de kosten voor onderhoud en verduurzaming toenemen. Bedrijven zien daardoor de komende jaren geen rendabel groeipad meer. Het

waarschijnlijke gevolg: sluitingen van bestaande centrales en uitstel van investeringen voor groot onderhoud en/of nieuwbouw. Zo is de Rijnmondcentrale inmiddels gesloten en heeft Uniper SE een investeringsstop in nieuwe projecten in Nederland. Nederland verliest zo volgens onze inschattingen al ruimschoots vóór 2030 cruciale capaciteit, precies op het moment dat de vraag naar stroom groeit.

3. Strategische autonomie

Nederland moet zorgen dat ze niet zonder stroom komt te zitten, zeker niet in tijden van geopolitieke onzekerheid. Een eigen elektriciteitssysteem dat robuust en betrouwbaar is, geeft de basis voor strategische autonomie.

4. Rotterdamse realiteit

De impact van stroomuitval is voor de haven en industrie direct en ingrijpend. Continue productieprocessen zijn uiterst kwetsbaar: zelfs een korte storing kan leiden tot wekenlange stilstand en hoge herstellkosten. Aggregaten bieden daarbij geen oplossing; zij dienen uitsluitend om veiligheidsrisico's tijdelijk af te dekken. Een verstoring in de Rotterdamse haven heeft bovendien effecten die tot ver buiten de regio reiken. De levering van brandstoffen, chemische producten, bouwmaterialen en voeding richting Noordwest-Europa komt direct in gevaar. Dat is geen theoretisch risico: tijdens een recente storing in het verdeelstation in het Europoort-gebied kwamen grote industriële verbruikers – waaronder bp – tijdelijk zonder stroom te zitten, evenals goederentreinen en huishoudens. Zulke incidenten brengen niet alleen veiligheidsrisico's met zich mee, maar ook grote economische schade.

Waarom de huidige markt tekortschiet

Nederland vertrouwt nog steeds op een *energy-only market*. Dit systeem beloont uitsluitend geproduceerde kilowatturen, niet de beschikbaarheid van capaciteit. In een energiesysteem met veel variabele bronnen leidt dat tot een paradox: op momenten met veel zon en wind zijn prijzen extreem laag. In combinatie met een sterk afnemend aantal draaiuren worden investeringen in regelbare capaciteit onrendabel. Juist die regelbare capaciteit is echter onmisbaar in perioden zonder zon en wind. Er is simpelweg back-up capaciteit nodig. Dat is onontbeerlijk.

Buurlanden handelen al

In buurlanden is dit probleem al onderkend. Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk hebben een strategische reserve of capaciteitsmechanisme ingevoerd. Daarbij moet gezegd worden dat het hanteren van een strategische reserve wel goed kan werken om tijdelijke tekorten op te vangen. Echter draagt een strategische reserve niet bij aan een gezond investeringsklimaat. Ook voor Nederland is het essentieel dat er voldoende regelbaar vermogen beschikbaar blijft en dat bedrijven worden gestimuleerd om hierin te investeren. De *energy-only market* is immers structureel onhoudbaar, zoals wordt onderbouwd in het rapport van Energie Nederland, Compass Lexecon van 9 sept jl. Investerders kiezen vanzelf voor landen met stabielere condities als er geen maatregelen worden getroffen.

Een realistisch pad naar CO₂-vrije flexibiliteit

Een veelgehoorde zorg is dat een capaciteitsmechanisme zou leiden tot lock-in van fossiele centrales. Dit risico wordt echter beperkt door het Europese emissiehandelssysteem (ETS), dat het aantal beschikbare emissierechten jaarlijks verlaagt. Richting 2040 is de resterende uitstootruimte in Europa grotendeels uitgefaseerd.

In de praktijk betekent dit dat vermogen dat nu nog (deels) CO₂ uitstoot, tijdelijk kan blijven bijdragen aan leveringszekerheid, maar dat de norm voor emissies stap voor stap wordt verlaagd. Op die manier ontstaat:

- **Investeringszekerheid:** bedrijven weten dat er nu nog ruimte is voor bestaande capaciteit, en dat investeringen richting CO₂-vrije flexibiliteit noodzakelijk en rendabel zijn.
- **Beleidszekerheid:** de overheid geeft een duidelijke horizon.
- **Innovatiekracht:** het wordt aantrekkelijk om te investeren in CCS, waterstofcentrales en CO₂-vrije back-uptechnologie.

Andere landen benutten capaciteitsmarkten al als katalysator voor deze transitie. Nederland kan niet achterblijven om te bouwen aan nieuw regelbaar vermogen (fossielvrij) met de juiste prikkels en incentives en ervoor te zorgen dat dit ook door de markt kan worden opgepakt.

De oproep van het Rotterdamse bedrijfsleven

De energietransitie vraagt om meer dan ambitie en lage kosten. Ze vraagt om **investeringszekerheid, innovatiekracht en beleidszekerheid**. Zonder leveringszekerheid verliezen we productiecapaciteit, internationale concurrentiekracht, onze strategische autonomie én het maatschappelijk draagvlak.

Een capaciteitsmechanisme met het EU ETS systeem is volgens ons de sleutel om leveringszekerheid vandaag te garanderen en tegelijk te transformeren naar volledig CO₂-vrije flexibiliteit.

Rotterdam roept daarom op: kies nú voor dit mechanisme en geef het bedrijfsleven de zekerheid om te investeren in de energievoorziening van de toekomst.

Contact of vragen?

Simone van Tongeren – vantongeren@deltalinqs.nl – Projectleider Klimaat bij Deltalinqs.

Deltalinqs is de ondernemersvereniging voor de Rotterdamse haven en industrie.

Visuele versie Zonder stroom geen energietransitie

Rotterdamse oproep: borg leveringszekerheid

De uitdaging

- **+ Elektrificatie:** industrie, mobiliteit & waterstof vragen meer (groene) stroom
 - **– Regelbare capaciteit:** centrales sluiten, investeringen stagneren
 - **⚠ Leveringszekerheid onder druk:** zonder actie dreigen tekorten in de komende jaren
-

Feiten & risico's

- **⚡ Vraag naar vermogen stijgt**, ook met meer zon & wind
- **🏭 Sluiting Rijnmondcentrale + investeringsstop Uniper** → minder beschikbaar vermogen dreigt realiteit te worden
- **🌐 Strategische autonomie- Energy-only market NL onhoudbaar:** buurlanden hebben capaciteitsmechanismen of strategische reserves om leveringszekerheid te borgen
- **🚨 (Rotterdamse) realiteit:** 1 minuut stroomuitval = miljoenen schade, weken stilstand

Rotterdamse oproep

De energietransitie vraagt om meer dan ambitie en lage kosten:
ze vraagt om investeringszekerheid, innovatiekracht en beleid dat leveringszekerheid borgt.

- **Deltalinqs roept op:**

➡ Introduceer een capaciteitsmechanisme dat beschikbaarheid beloont en flexibiliteit waardeert.

Het ETS verlaagt het emissieplafond jaarlijks, waardoor CO₂-uitstoot steeds minder rendabel wordt. Zo ontstaat investeringszekerheid, beleidszekerheid en ruimte voor innovatie (CCS, waterstofcentrales, CO₂-vrije back-up).

➡ Bied zekerheid zodat bedrijven kunnen investeren in de energievoorziening en productieprocessen van de toekomst.

Slotboodschap

Leveringszekerheid is randvoorwaarde voor de energietransitie.

Met een capaciteitsmechanisme én CO₂-afbouwpad krijgen bedrijven de zekerheid om te investeren in toekomstbestendige flexibiliteit.

👉 Kies nú voor actie – anders verliezen we capaciteit én draagvlak!

Contact of vragen? Simone van Tongeren – vantongeren@deltalinqs.nl – Projectleider Klimaat bij Deltalinqs, de ondernemersvereniging voor de Rotterdamse haven en industrie.